

Abi Daré

Het meisje met de luidende stem

Vertaald uit het Engels door Arjaan en Thijs van Nimwegen

SIGNATUUR

2021

1

Vanmorgen roept papa me naar de salon.

Hij zit op de sofa met geen kussen en kijkt me aan. Papa kan zo kijken. Alsof hij me zonder reden wil aframmelen, alsof ik poep in mijn mond heb en dat alles gaat stinken als ik hem opendoe.

‘Sah?’ zeg ik, en ik kniel neer en hou mijn hand op mijn rug. ‘Jij roept me?’

‘Kom hier,’ zegt papa.

Ik weet, hij wil iets ergs tegen me zeggen. Ik kan in zijn ogen kijken; zijn oogbollen zijn van doffe bruine steen die te lang in de hete zon heeft gelegen. Hij heeft dezelfde ogen als toen hij me drie jaar geleden vertelde dat ik moest stoppen met school. Die keer was ik de oudste in mijn hele klas en al de kinderen noemden me altijd ‘tante’. Echt waar wat ik zeg, de dag dat ik met school stop en de dag mijn mama dood is, is de slechtste dag van mijn leven.

Als papa vraagt kom hier geef ik geen antwoord, want onze salon is klein, een Mazda-auto. Moest ik dichterbij komen en in zijn mond knielen? Dus ik kniel op dezelfde plek en wacht tot hij gaat zeggen wat hij gaat zeggen.

Papa maakt geluid met zijn keel en leunt tegen de houten rug van de sofa met geen kussen. De sofa heeft rot omdat ons laatste kind Kayus, die heeft te veel gepist daar. Sinds hij baby was, heeft die jongen gepist als een vloek. De pis bederft het kussen dus mama laat Kayus daarop slapen als hoofdkussen.

Wij hebben een tivi in onze salon, die doet het niet, Born-boy,

ons eerste kind, die vindt twee jaar geleden de tivi in een vuilnisbak toen hij een baantje had als vuilnisbakkenophaalbaas in het dorp verderop. Wij zetten hem alleen neer voor show. Ziet er goed uit, die staat daar als een knappe prins in onze salon, in de hoek naast de voordeur. We zetten zelfs een bloemenvaasje erop, is de kroon op het hoofd van de prins. Als wij bezoek hebben, doet papa net alsof de tivi het doet en dan zegt hij: 'Adunni, zet het avondjournaal aan, dan kan Mr Bada kijken.' En dan ik, ik zeg dan: 'Papa. De afstandsbediening is zoek.' Dan schudt papa zijn hoofd en zegt tegen Mr Bada: 'Altijd die kinderen, weer de afstandsbediening zoekgemaakt. Kom, we gaan buiten drinken en de zorgen van ons land Nigeria vergeten.'

Mr Bada zou wel gek zijn als hij niet wist dat dat gelogen is.

We hebben ook een staande ventilator, twee van de bladen zijn weg, dus blaast hij altijd warme lucht en de hele salon wordt te warm. Papa zit graag 's avonds voor de ventilator met zijn voeten over zijn enkels geslagen en dan zit hij te drinken uit de fles die zijn vrouw geworden is nadat mama dood was.

'Adunni, jouw mama is doodgegaan,' zegt papa dan. Ik ruik de drank aan zijn lijf als hij praat. Ook als papa niet drinkt, dan stinkt zijn vel en zijn zweet.

'Ja papa, weet ik,' zeg ik. Waarom vertelt hij mij iets wat ik al weet? Iets wat een gat in mijn hart heeft gemaakt en daar een blok pijn in heeft gestopt dat ik overal met me meedraag? Hoe kan ik nou vergeten dat mijn mama drie maanden lang elke dag bloed hoestte in mijn hand, rood en dik met spuugbellen? Als ik 's avonds mijn ogen dichtdoe om te slapen, zie ik dat bloed nog, soms proef ik de zoute smaak.

'Weet ik, papa,' zeg ik weer. 'Is er weer iets ergs gebeurd?'

Papa zucht. 'Ze zeggen: wij moeten weg.'

'Waarheen dan?' Soms maak ik zorgen om papa. Sinds mama is doodgegaan, zegt hij alsmaar dingen die onzin zijn en soms praat hij tegen zichzelf, schreeuwt tegen zichzelf ook, als hij denkt dat niemand het hoort.

‘Moet ik water halen voor je ochtendbad?’ vraag ik. ‘Er is ook ochtendeten, vers brood met zoete aardnoten.’

‘Huur van de gemeente is dertigduizend naira,’ zegt papa. ‘Als wij het geld niet kunnen betalen moeten we ergens anders wonen.’ Dertigduizend naira is heel veel geld. Ik weet wel, papa kan zoveel geld niet vinden al zoekt hij heel Nigeria af, omdat zelfs mijn schoolgeld, zevenduizend, dat had papa niet. Mama betaalde schoolgeld en huurgeld en etensgeld en al het geld voordat ze dood was.

‘Hoe krijgen we zoveel geld?’ vraag ik.

‘Morufu,’ zegt papa. ‘Jij kent hem? Hij komt hier gisteren. Bij mij op bezoek.’

‘Morufu de taxichauffeur?’ Morufu is een oude man die taxi rijdt in ons dorp met een gezicht als een mannetjesgeit. Behalve zijn twee vrouwen heeft Morufu vier kinderen die niet naar de school gaan. Die rennen maar rond bij de beek in het dorp in vuile broeken en trekken suikerdozen aan touwtjes voort en spelen *suwe* en klappen in hun handen tot het vel loslaat. Waarom komt Morufu naar ons huis? Wat zoekt hij?

‘Ja,’ zegt papa met een strak lachje. ‘Goede man, die Morufu. Hij verrast mij gisteren, hij zegt: hij betaalt huur voor ons. De hele dertigduizend.’

‘Dat is goed?’ Ik vraag dat omdat het onzin is. Omdat ik weet dat niemand huur voor een ander betaalt als hij niet iets wil. Waarom betaalt Morufu onze gemeentehuur? Wat wil hij? Of krijgt hij nog geld van papa van vroeger? Ik kijk mijn papa aan, mijn ogen vol hoop dat het niet is wat ik denk. ‘Papa?’

‘Ja.’ Papa wacht, slikt spuug, veegt zweet van zijn voorhoofd. ‘Het huurgeld is... is voor jouw *owo-ori*.’

‘Mijn *owo-ori*? Mijn bruidsprijs?’ Mijn hart gaat breken, want ik ben pas veertien jaar en nog geen vijftien en ik trouw niet met een stomme gekke oude man, want ik wil weer naar de school en leren om een leraar te worden en een volwassen vrouw worden en geld hebben om in een auto te rijden en in

een mooi huis wonen met een kussensofa en mijn papa helpen en mijn twee broers. Ik wil niks trouwen met mannen of jongens of met wie ook, nooit, dus ik vraag papa nog eens en ik praat heel langzaam, dat hij elk woord dat ik zeg goed hoort en me niet verkeerd begrijpt als hij antwoord geeft: 'Papa. Is die bruidsprijs voor mij of voor een ander iemand?'

En mijn papa, hij knikt heel, heel langzaam met zijn hoofd en let niet op de tranen in mijn ogen of mijn wijd open mond en hij zegt: 'De bruidsprijs is voor jou, Adunni. Jij gaat met Morufu trouwen, volgende week.'

2

Als de zon omlaagklimt uit de hemel en zich diep in de scheur van de nacht verstoppt, ga ik rechtop zitten op mijn raffiamat, schop Kayus' been van mijn voeten en leun met mijn rug tegen de muur van onze kamer.

Mijn hoofd stenigt al vanaf vanmorgen mijn geest met allemaal vragen die geen antwoord hebben. Wat is dat, de vrouw zijn van een man met twee vrouwen en vier kinderen? Waarom wil Morufu nog een vrouw erbij als hij er al twee heeft? En papa, waarom wil hij mij verkopen aan een oude man zonder na te denken over wat ik daarvan vind? Waarom hield hij niet die belofte die hij mama deed voor ze dood was?

Ik wrijf over mijn borst waar te veel vragen pijn doen, ik ga op mijn voeten staan en loop naar het raam. Buiten hangt de rode maan te laag aan de lucht, net of God zijn boze oog heeft uitgerukt en bij ons op het erf gegooid.

Er vliegen vannacht vuurvliegjes rond, hun lijfjes schitteren van allerlei kleuren licht, groen en blauw en geel, allemaal dansen ze en knipperen ze in het donker. Lang geleden vertelt mama dat vuurvliegjes 's nachts altijd goede berichten aan de mensen brengen. 'Een vuurvliegje is de oogbol van een engel,' zegt ze. 'Zie je die daar, die op dat blad aan die boom, Adunni? Die brengt een bericht over geld voor ons.' Ik weet niet welk bericht dat vuurvliegje lang geleden wilde brengen, maar ik weet wel dat het geen geld gebracht heeft.

Toen mama dood was, ging er in mij een licht uit. Zoveel maanden ben ik in het donker gebleven, tot Kayus mij op een

dag vond in de kamer waar ik verdrietig was en huilde en met ronde ogen vol angst smeekte hij me dat ik moest ophouden met huilen, omdat mijn huilen hem pijn deed in zijn hart.

Op die dag heb ik mijn verdriet opgeraapt en in mijn hart opgesloten, zodat ik sterk kan zijn en voor Kayus en papa kan zorgen. Maar soms, zoals vandaag, klimt het verdriet mijn hart uit en steekt zijn tong uit in mijn gezicht.

Als ik soms mijn ogen dichtdoe, dan zie ik mijn mama als een rozenbloem; een gele en rode en paarse roos met glanzende blaadjes. En dan snuif ik een diepe snuif en dan vang ik ook haar geur op. Die zoete geur van een rozenstruik bij de muntbomen, de kokoszeep in haar haar als ze dat had gewassen bij de waterval van Agan.

Mijn mama heeft lang haar en daar vlecht ze zwarte draden doorheen en ze windt het om haar hoofd als een dik touw; net twee of drie fietsbanden om haar hoofd. Soms haalt ze de draden eruit en laat haar haar langs haar rug naar beneden klimmen en dan kan ik het borstelen met haar houten borstel. Soms pakt ze de borstel uit mijn hand en dan moet ik buiten op een bank bij de put gaan zitten en dan wrijft ze zoveel kokosolie in mijn haar dat ik door het dorp loop te stinken als een braadpan.

Ze is niet oud, mijn mama, veertig jaren of zoiets voordat ze doodging, en elke dag voel ik mijn geest maar verlangen naar haar kleine lach en haar stem en de zachtheid van haar armen, want haar ogen zeggen meer dingen dan haar mond zegt.

Ze is niet zo heel lang ziek, godzijdank. Niet meer dan zes-enhalve maand hoesten-hoesten, tot de hoest al haar vlees opgegeten heeft en haar schouders laat lijken op de klink van onze salondeur.

Voor die duivelziekte komt is mama altijd maar bezig. Altijd maar dit doen en dat doen voor iedereen in het dorp. Elke dag wel honderd *puff-puffs* bakken om op de markt in Ikati te verkopen, soms kiest ze er vijftig uit, de beste, goudbruin uit de

hete olie, en dan moet ik ze naar Iya brengen, een oude vrouw in het dorp Agan.

Ik weet niet echt hoe Iya en mama elkaar kennen, of hoe ze echt heet, want Iya is een Yoruba-woord voor 'oude vrouw'. Ik weet alleen dat mijn mama mij altijd eten laat brengen naar Iya en al de andere oudere zieke vrouwen in de dorpen rondom Ikati: warme *amala* en okrasoep met rivierkreeft of bonen en *dodo*, zachte, olieachtige bakbanaan.

Een keer breng ik puff-puff naar Iya als mama te ziek is om ver te reizen en als ik die avond thuiskom en aan mama vraag waarom ze maar eten naar mensen stuurt als ze te ziek is om ver te reizen en mama zegt: 'Adunni, je moet goed zijn voor andere mensen, ook als je niet gezond bent, ook als de hele wereld om je heen niet gezond is.'

Mama was het die me voordoet hoe ik tot God moet bidden, draden in mijn haar moet vlechten, mijn kleren wassen zonder zeep en een andere onderbroek moet aantrekken als de maandbezoeker is langs geweest.

Mijn keel knijpt dicht als ik nu haar stem in mijn hoofd hoor, zo vaag en zwak, alsof zij papa smeekt dat hij me niet aan een man moet geven om te trouwen als zij doodgaat aan die ziekte. Ik hoor ook papa's stem beven van kwaadheid maar hij wil sterk zijn en hij zegt: 'Hou op met die doodgaan-onzin. Niemand gaat dood of niks. Adunni gaat niet trouwen met wat voor man ook, hoor je? Ze gaat naar de school en ze gaat doen wat jij wil, dat zweer ik je! Zorg jij maar dat je gauw beter wordt!'

Maar mama werd niet gauw beter. Ze is dood twee dagen nadat papa dat beloofd heeft en nu ga ik trouwen met een oude man omdat papa alle dingen die hij mama beloofd heeft vergeet. Ik ga trouwen met Morufu omdat papa geld nodig heeft voor eten en gemeentehuur en onzin.

Ik proef zout van mijn tranen als ik daar allemaal aan denk en als ik terugga naar mijn mat en mijn ogen dichtdoe, zie ik

mama als een rozenbloem. Maar deze roos heeft geen gele en rode en paarse kleuren en glanzende blaadjes meer. Deze bloem is bruin als een nat blad dat vertrappeld is door de vuile voeten van een man die de belofte aan zijn dode vrouw is vergeten.

3

Ik kan de hele nacht niet slapen door al het verdriet hebben en denken aan toen.

Als de haan gaat kraaien, ga ik niet op mijn voeten staan en beginnen aan mijn dagelijkse veges en kleren wassen en botten malen voor papa's ochtendeten. Ik lig daar op mijn mat en houd mijn ogen dicht en luister naar al de geluiden om mij heen. Ik luister naar de kreet van een haan in de verte, een diepe kreet van rouw; naar de merels in onze mangoboom die als altijd hun vrolijke morgenliedje zingen. Ik luister naar iemand ver weg, een boer misschien, die met een bijl op de billen van een boom slaat en slaat en slaat. Ik luister naar bezems die zwiepen over de vloer ergens op een erf en een mama op een ander erf roept haar kinderen dat ze moeten opstaan en zich wassen met het water in de aardse pot en niet het water in de ijzeren emmer.

De geluiden zijn elke ochtend hetzelfde, maar vandaag is elk geluid een stomp op mijn hart, een boze herinnering dat mijn bruiloft dichterbij komt.

Ik ga rechtop zitten. Kayus slaapt nog op zijn mat. Zijn ogen zijn dicht, maar hij ziet eruit of hij niet weet of hij wel wakker wil worden. Dat flapperen van zijn oogleden alsof hij worstelt, dat doet hij al vanaf de dag dat wij mama begraven, almaar met zijn hoofd naar links en rechts draaien en dan flapperen met oogleden. Ik schuif naar hem toe en druk mijn handpalm op zijn oogleden en zing een zacht liedje in zijn oor tot hij weer stilligt.

Kayus is pas elf jaar oud. Hij is heel veel stout geweest maar mijn hart is van hem. Kayus kwam bij mij huilen als de jongens op het dorpsplein hem uitlachten en ze noemden hem kattenvechter, omdat Kayus als kind altijd maar ziek was en papa ging met hem ergens heen waar ze met een scheermes in zijn wangen sneden, drie keer, zo en zo, een teken om de geest van de ziekte te verjagen. Als je Kayus ziet dan is het net of hij met een grote kat heeft gevochten en dat die kat met zijn nagels Kayus z'n wangen heeft gekrabd.

Ik heb Kayus alles geleerd wat ik op de school heb geleerd, van plus en min en natuurkunde en vooral al het Engels, want papa heeft geen schoolgeld om ook voor Kayus te betalen. Ik heb hem verteld dat hij alleen maar een goede toekomst heeft als hij flink is en wil leren.

Wie moet er voor Kayus zorgen als ik met Morufu trouw? Born-boy?

Ik zucht, ik kijk naar mijn oudste broer, Born-boy, die op zijn bed ligt te slapen met een boos gezicht. Zijn echte naam is Alao, maar zo noemt niemand hem. Born-boy is de eerstgeborene, dus zegt papa dat hij recht heeft op het enige bed in de kamer waarin wij met z'n drieën slapen. Kan mij niet schelen. Op dat bed ligt een dun schuimrubber matrasje vol met gaten die de luizen als keuken en wc gebruiken. Soms stinkt dat matras net als de oksels van de metselaars op de markt, want als die hun hand opsteken om je te groeten ga je bijna dood van de stank.

Hoe moet Born-boy voor Kayus zorgen? Hij kan niet koken of schoonmaken of ander werk doen behalve zijn gemonteer. Hij houdt ook niet van lachen of glimlachen en hij is negentienhalf jaar oud en ziet er al uit als een bokser, handen en benen lijken wel dikke boomtakken. Soms werkt hij de hele nacht door bij Kassim Motors en als hij laat in de nacht thuiskomt, dan valt hij neer op het bed en slaapt in. Nu snurkt hij, hij is moe, elke keer als hij ademt krijg ik een vlaag warme wind in mijn gezicht.

Ik blijf even naar Born-boy kijken, naar die borst van hem die op en neer gaat in de maat, zonder een liedje, en dan draai ik me om naar Kayus en geef hem twee tikjes op zijn schouder. ‘Kayus. Wakker worden.’

Kayus knipt één oog open en dan het tweede oog. Dat doet hij altijd als hij wakker wil worden: eerst een oog open, dan even later het tweede oog, alsof hij bang is dat hij problemen krijgt als hij twee ogen tegelijk opendoet.

‘Adunni, goed geslapen?’ vraagt hij.

‘Goed geslapen,’ lieg ik. ‘En jij?’

‘Niet goed,’ zegt hij. Hij gaat rechtop zitten op de mat naast me. ‘Born-boy zegt dat jij volgende week met Morufu trouwt. Was dat een grapje?’

Ik pak zijn hand; koud en klein in mijn hand. ‘Geen grapje,’ zeg ik. ‘Volgende week.’

Kayus knikt met zijn hoofd op en neer, zuigt zijn lippen naar binnen en bijt erop. Hij zegt geen woord meer daarna. Hij bijt maar op zijn lippen en houdt mijn hand vast en knijpt.

‘Kom je nog wel terug als je getrouwd bent?’ vraagt hij. ‘Om mij les te geven? En om palmolierijst voor mij te koken?’

Ik haal mijn schouders op. ‘Palmolierijst koken is niet moeilijk. De rijst drie keer wassen in water en in een kom doen om te weken. Dan neem je verse pepers en...’ Ik praat niet verder, omdat er tranen in mijn mond lopen en mijn woorden afsnijden en me aan het huilen maken. ‘Ik wil niet trouwen met Morufu,’ zeg ik. ‘Alsjeblieft, wil je dat aan papa vragen?’

‘Niet huilen,’ zegt Kayus. ‘Als jij huilt, dan ga ik ook huilen.’

Ik en Kayus houden elkaars hand stevig vast en we huilen zonder geluid.

‘Vluchten, Adunni,’ zegt Kayus. Hij veegt zijn tranen af, grote ogen vol hoop en angst. ‘Ver weg vluchten en je verstoppen.’

‘Nee,’ zeg ik, en ik schud mijn hoofd. ‘Als ik nou vlucht en het dorpshoofd vindt me? Ben je Asabi vergeten?’

Asabi is een meisje in Ikati, die wilde niet trouwen met een

oude man omdat ze echt hield van Tafa, een jongen die net als Born-boy werkte bij Kassim Motors. De dag na haar bruiloft liep Asabi weg met Tafa, maar ze konden niet ver weg vluchten. Ze pakten Asabi bij de grens en hebben haar hard geslagen. En Tafa? Ze hingen de arme jongen op het dorpsplein op als een kip en gooiden zijn lijf weg in het bos van Ikati. Het dorpshoofd zegt dat Tafa de vrouw van een andere man steelt. Dat hij dood moet, want in Ikati moeten alle dieven boeten en doodgemaakt worden. Het dorpshoofd zegt dat Asabi honderddrie dagen in een kamer moet worden opgesloten, tot ze leert dat ze in het huis van haar man moet blijven en niet moet weglopen.

Maar Asabi leert niks. Na die honderddrie dagen opgesloten in een kamer zegt Asabi dat ze niet meer naar buiten komt. Dus zit ze tot vandaag in die kamer naar de muren te kijken, haar haren uit haar hoofd te trekken en dan eet ze op en ze plukt haar oogwimpers uit en verstoppt ze in haar bustehouder en ze praat tegen zichzelf en tegen de geest van Tafa.

‘Misschien kun je komen spelen met mij in Morufu’s huis,’ zeg ik. ‘Ik kan je ook bij de beek zien, en ook op de markt, overal.’

‘Denk je dat?’ vraagt Kayus. ‘En als Morufu het niet goedvindt dat ik met jou kom spelen?’

Voordat ik weet wat ik terug moet zeggen, draait Born-boy zich om in zijn slaap, doet zijn benen wijd en perst een keiharde scheet naar buiten die de lucht naar dode rat laat stinken.

Kayus gniffelt en drukt zijn hand tegen zijn neus. ‘Misschien kun je beter met Morufu trouwen dan in dit huis blijven met die stinkende scheten van Born-boy.’

Ik knijp in zijn hand en trek een grijns op mijn lippen.

Ik wacht tot Kayus weer in slaap is voordat ik de kamer uit ga.

Ik vind papa buiten op de bank bij de put. De ochtend wordt nu lichter en de zon is net wakker geworden; net een halve

oranje cirkel die van achter een zwarte lap in de lucht piept. Papa heeft geen hemd aan, alleen maar zijn broek en geen schoenen aan zijn voeten. Hij kauwt op een stokje in zijn mondhoek, hij houdt zijn zwarte radio met één hand vast en met de andere hand slaat hij erop met een steen om hem wakker te maken. Dat doet hij elke morgen, de radio wakker maken, sinds Kayus is geboren, en dus ga ik in het zand zitten en houd mijn hand op mijn rug en wacht tot de radio wakker geworden is.

Papa slaat drie keer met de steen op de zijkant van de radio – *ko, ko, ko* – en de radio maakt kraakgeluiden. Na even zegt een mannenstem in de radio: ‘Goeiemorgen! Dit is OGF_M 89.9. De nationale zender!’

Papa spuugt zijn stokje uit in het zand naast me en kijkt naar me alsof hij me een klap op mijn hoofd wil geven omdat ik moet buigen voor hem. ‘Adunni, ik wil het nieuws van zes uur horen. Wat is er?’

‘Goeiemorgen papa,’ zeg ik. ‘Er zijn geen bonen in huis. Mag ik bonen gaan lenen van de mama van Enitan?’

In de keuken liggen al bonen te weken in een blik met water, maar ik moet met iemand praten over dat trouwgedoe, omdat Enitan en ik beste vriendinnen zijn al vanaf we abc kunnen lezen en 123 kunnen tellen. Haar mama heeft ook een akkertje en ze geeft ons vaak bonen, yam en *egusi*, en dan zegt ze dat we maar moeten betalen als we er het geld voor hebben.

Ik schrik als papa lacht en zegt: ‘Wacht.’

Hij zet de radio heel erg voorzichtig op de bank, maar de radio maakt twee keer een kraakgeluid en dan houdt hij er zomaar mee op. Hij geeft de geest. Niks geen OGF_M 89.9-stem. Niks meer nationale zender. Papa kijkt even naar de radio, naar die zwijgende zwarte doos, dan sist hij en mept de radio van de bank en hij smakt hem op de grond.

‘Papa!’ zeg ik, en ik sla mijn handen op mijn hoofd. ‘Waarom maak je je radio stuk, papa? Waarom?’ De tivi heeft het

nooit gedaan en nou is er van de radio niks meer over dan stukken plastic met gele, rode en blauwe draden die eruit steken.

Papa sist weer, hij tilt zijn linkerbil op en steekt zijn hand in zijn achterzak. Hij haalt er twee briefjes van vijftig naira uit en geeft ze aan mij. Ik krijg grote ogen, ik kijk naar het geld, vuil en slap en stinkend van de *sig*a. Hoe komt papa aan geld om aan mij te geven? Van Morufu? Mijn hart draait om als ik de naira in de zoom van mijn omslagdoek wegstop.

Ik zeg niet dank je wel sah.

‘Adunni, goed luisteren,’ zegt papa. ‘Jij moet voor die bonen betalen met dat geld. Dan zeg je tegen de mama van Enitan: na jouw bruiloft ga ik, jouw papa’ – hij slaat op zijn borst alsof hij zichzelf wil doodmaken – ‘betalen voor alles wat ze aan ons gegeven heeft. Ik ga alles allemaal betalen. Ook als het duizend naira kost, ik betaal het allemaal. Elke naira. Zeg dat maar tegen haar, hoor je me?’

‘Ja, sah.’

Hij kijkt naar de stukken van zijn radio op de grond en trekt zijn mond in een stijve grijns. ‘Dan ga ik een nieuwe radio kopen. Een goede. Misschien ook wel een nieuwe tivi. Een kussensofa. En een nieuwe... Adunni?’ Zijn oog glijdt naar mij, zijn gezicht strak. ‘Wat sta jij te kijken? Weg, jij! Vlug!’

Ik zeg geen woord als ik van hem wegloop.

Het pad naar het huis van Enitan is een smal streepje koud, nat zand achter de rivier met struiken zo hoog als ikzelf aan de linker- en de rechterkant. Aan deze kant van het dorp is de lucht altijd koud, ook als de zon helder aan de hemel schijnt. Ik loop te zingen en hou mijn hoofd omlaag en zing zacht, want achter de struiken zijn kinderen uit het dorp aan het lachen; ze baden en spetteren in de rivier. Ik wil niet dat iemand me roept en gaat vragen naar die gekke plannen voor die onzinbruiloft, dus loop ik sneller en sla aan het eind van het pad

af naar rechts waar de grond weer droog is en waar het erf van Enitan is.

Het huis van Enitan is anders dan ons huis. Het gaat goed met de boerderij van haar mama, en daarom beginnen ze een jaar geleden of zo cement over de rode leem van hun huis te smeren en alles te maken zodat ze nu een sofa met kussens hebben en een bed met een goed matras en een staande ventilator die geen herrie maakt als hij draait. Hun tivi doet het ook goed. Soms kun je er zelfs de films uit Buitenland op zien.

Ik vind Enitan achter haar huis, ze hijst met een sterk touw een emmer uit de put. Ik wacht tot ze hem neerzet en zeg dan haar naam.

‘Ah! Kijk eens wie er zo vroeg in de morgen naar mijn huis komt!’ zegt ze en ze steekt haar hand omhoog om te groeten. ‘Adunni, de nieuwe getrouwde vrouw!’

Als ze haar hoofd wil buigen, geef ik haar een klap, recht op haar hoofd. ‘Hou op!’ zeg ik. ‘Ik ben geen getrouwde vrouw. Nog niet.’

‘Maar dat ben je al gauw,’ zegt ze, en ze trekt haar omslagdoek omhoog van haar borst en veegt met de zoom haar voorhoofd af. ‘Dat was een speciale groet. Soms ben je zo boos, Adunni. Wat zit je vanmorgen dwars?’

‘Waar is je mama?’ vraag ik. Als haar mama in huis is, kan ik niet met Enitan staan praten over het huwelijk, want haar mama is wel de laatste die zou begrijpen waarom ik niet met een oude man wil trouwen. De laatste keer dat ze mij met Enitan hoorde praten over mijn angst, trok ze me aan mijn oor en zei dat ik die bange woorden moest inslikken en God danken dat ik misschien een man zou krijgen om voor me te zorgen.

‘Op de akker,’ zegt Enitan. ‘Ach, ik weet al waarom je verdrietig bent, denk ik. Kom mee. Ik heb bonen in de...’

‘Ik kom niet voor eten,’ zeg ik.

‘Waarom dan zo’n verdrietig gezicht?’

Ik laat mijn hoofd zakken. ‘Ik heb zitten nadenken over... Ik

wil mijn papa smeken om me niet met Morufu te laten trouwen.' Ik praat zo zacht dat ik mezelf bijna niet hoor. 'Wil jij met me meegaan als ik het hem vraag? Als jij meegaat, gaat hij er misschien anders over denken.'

'Jouw papa smeken?' Haar stem klinkt heel hard, ongerust, boos ook. 'Waarom? Omdat jij een beter leven gaat krijgen?'

Ik steek mijn teennagels diep in het zand en voel een scherpe steen in mijn teen prikken. Waarom begrijpt niemand waarom ik niet wil trouwen? Toen ik nog op de school zat en de oudste van de hele klas was, was er een stomme jongen in mijn klas, Jimoh, die me altijd uitlachte. Op een dag wil ik aan mijn tafel gaan zitten en Jimoh zegt: 'Tante Adunni, waarom zit jij nog op de lagere school als al je vrienden op de hogere school zitten?' Ik weet dat Jimoh wil dat ik ga huilen en verdrietig worden omdat ik niet tegelijk met de andere kinderen met de school ben begonnen, maar ik zie in zijn ogen een duivelskind en hij kijkt naar mij. Ik kijk naar zijn hoofd als een omgekeerde driehoek en hij kijkt naar mij. Dan steek ik mijn tong uit en trek aan allebei mijn oren en ik zeg: 'Waarom ben je niet in een fietswinkel als je hoofd eruitziet als een fietszadel?' En die dag barsten al de kinderen in de klas in lachen uit en ik voelde me heel tevreden over mezelf tot Juf drie keer met haar liniaal op de tafel slaat en zegt: 'Stilte!'

In de jaren dat ik op de school was, kon ik altijd wat terugzeggen als ze me uitlachten. Altijd voor mezelf opkomen, altijd mijn hoofd omhooghouden, omdat ik weet dat ik op de school ben om te leren. Leren heeft geen leeftijd. Iedereen kan leren, en dus zorg ik dat ik goed leer en goede cijfers krijg voor mijn werk en toen ik steeds beter werd met plus en min en Engels, toen zegt papa dat ik moet stoppen met school omdat hij geen schoolgeld meer heeft. Daarna probeer ik niet te vergeten wat ik geleerd heb. Ik heb zelfs kleine jongens en meisjes van het dorp abc en 123 geleerd op marktdagen. Ik krijg niet veel geld voor mijn lessen, maar soms geven de mama's van de

kinderen me twintig naira of een zak mais of een kom rijst of sardientjes uit blik.

Ik verzamel alles wat ze me geven, omdat ik het fijn vind om die kinderen les te geven. Ik vind het fijn, die stralende ogen en die schelle stemmen als ik zeg 'A is wat?' en dat ze dan zeggen: 'A is een appel, A-A-APPEL,' ook al ziet er niemand ooit een appel met zijn blote ogen behalve in de tivi.

'Wie moet er dan de kindertjes in het dorp lesgeven op marktdag?'

'De kinderen hebben hun eigen mama en papa.' Enitan legt haar hand op haar borst en rolt haar ogen in het rond. 'En als jij zelf kinderen hebt gekregen, dan kun je die les gaan geven!'

Ik bijt op mijn lippen om de tranen binnen mijn ogen te houden. Trouwen is iets goeds in ons dorp. Veel meisjes willen trouwen, de vrouw worden van iemand of van wie dan ook, maar ik niet, Adunni niet. Sinds papa me verteld heeft over dat huwelijk heb ik mijn hoofd gebroken met nadenken, dat er misschien iets beters is dan de vrouw van een oude man worden, maar mijn hoofd dat wil maar niet meegaan met gedachten. Ik denk zelfs over weglopen, ver weg, maar waar moet ik heen zodat mijn papa me niet zal vinden? Hoe kan ik nu weggaan en zomaar mijn broers en mijn dorp achterlaten? En nu begrijpt zelfs Enitan niet hoe ik me voel.

Ik til mijn hoofd op en kijk naar haar gezicht. Zij wil al trouwen vanaf dat ze dertien jaar was, maar omdat haar bovenlip omgevouwen en naar links uitgezakt is door een ongeluk toen ze nog klein was, denk ik dat niemand met haar papa praat over trouwen. Enitan geeft niks om de school en leren uit boeken. Ze is al tevreden als ze haren kan vlechten, en nu wil ze een zaak voor make-uppen beginnen en ondertussen wachten tot er een echtgenoot voor haar zal komen.

'Ga jij niet mee om mijn papa te smeken?' zeg ik.

'Smeken om wat?' Enitan sist heel hard en schudt haar hoofd. 'Adunni, je weet dat dit goed is voor je familie. Jullie

hebben het zo moeilijk gehad sinds jouw mama...' Ze zucht. 'Ik weet dat jij dit niet wilt. Ik weet dat jij de school fijn vindt, maar denk goed na, Adunni. Denk eens hoeveel beter het zal zijn voor je familie. Ook als ik jouw papa ga smeken, je weet dat hij dan niks terug zal zeggen. Ik zweer je, als ik een man als Morufu kan vinden die met me wil trouwen, dan zal ik ook gelukkig zijn!' Ze slaat haar hand voor haar mond en lacht verlegen. 'Kijk, zo ga ik dansen op mijn eigen bruiloft.' Ze pakt haar jurk vast bij haar knieën en tilt hem op en gaat met haar voeten stapjes maken, de een voor de ander, links, rechts, rechts, links, op een liedje dat zij alleen hoort. 'Vind je dat mooi?'

Ik denk aan papa, die vanmorgen zijn radio kapotgegooid heeft, en dat hij nieuwe dingen wil kopen met het geld van Morufu.

'Vind je het mooi?' vraagt Enitan weer.

'Jij danst alsof allebei je benen ziek zijn,' zeg ik tegen Enitan en ik lach en die lach voelt te zwaar, te vol voor mijn mond.

Ze laat de jurk los, ze duwt een vinger tegen haar kin en kijkt naar de lucht. 'Wat moet ik zeggen om deze Adunni weer vrolijk te maken, hè? Wat kan ik... Ah! Ik weet wat jou vrolijk maakt.' Ze pakt mijn hand vast en sleept me mee naar de voorkant van haar huis. 'Kom maar eens kijken naar al die mooie make-uppen die ik wil gebruiken voor jouw bruiloft. Weet jij dat er groen gekleurde oogpotlood bestaat? Groen! Kom, laat ik je zien. Als je dat allemaal ziet, dan ben je weer vrolijk! En dan, daarna, dan gaan we naar de rivier en...'

'Vandaag niet,' zeg ik en ik trek mijn hand terug en draai me om mijn tranen niet te laten zien. 'Ik heb te veel werk. Al de... dingen die ik moet doen voor de bruiloft.'

'Dat zal wel,' zegt ze. 'Zal ik vanmiddag naar jouw huis komen om de make-uppen te proberen?'

Ik schud mijn hoofd en wil weglopen.

'Wacht, Adunni,' roept ze. 'Wat voor kleur lippenstift zal ik

meenemen? Rood voor een jonge bruid of roze voor een jong..?

‘Zwart,’ zeg ik in mezelf als ik de hoek om ga. ‘Zwart van de rouw!’